Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2026–2027

37 060 J **Wijziging van de begrotingsstaat van het Deltafonds (J) voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**

Nr. 2 **MEMORIE VAN TOELICHTING**

INHOUDSOPGAVE

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL 3

B. BEGROTINGSTOELICHTING 4

1 Leeswijzer 4

2 De producten 5
2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties 5

3 Productartikelen 6
3.1 Artikel 1 Investeren in waterveiligheid 6
3.2 Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorzieningen 9
3.3 Artikel 3 Beheer, Onderhoud en Vervanging 10
3.4 Artikel 4 Experimenteren cf. Art. III Deltawet 12
3.5 Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven 13
3.6 Artikel 7 Investeren in Waterkwaliteit 14

4 Bijlagen 16
4.1 Verdiepingsbijlage 16
4.2 Projectoverzichten 28

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in:

1. de begrotingsstaat voor het begrotingsfonds Deltafonds (J)

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

V.P.G. Karremans

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Algemeen
Naar aanleiding van de motie van de leden Van Helvert en Van Veldhoven (Kamerstukken II 2015–2016 34 475 XII, nr. 12) worden bij alle begrotingsartikelen op het Mobiliteitsfonds en Deltafonds groter dan € 1 miljard de begrotingsmutaties boven de € 5 miljoen toegelicht. Dit heeft als praktische uitwerking dat bij de artikelen tussen de € 200 miljoen en € 1 miljard de ondergrens voor technische mutaties ook neerwaarts is bijgesteld. Voor beleidsmatige mutaties was er bij de artikelen van deze omvang reeds sprake van een ondergrens van € 5 miljoen. De norm voor het toelichten van de begrotingsmutaties op het niveau van artikelonderdeel is als volgt:

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	5
=> 1000	5	5

Opbouw
Dit wetsvoorstel kent een opbouw waarbij afhankelijk van de informatie vraag- en behoefte verder kan worden ingezoomd. Deze verdiepingsslag is als volgt opgebouwd:

- Allereerst is de begroting(wet)staat voor het Deltafonds voor het jaar 2026 opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld.
- Daarna is eerst op hoofdlijnen (paragraaf 2.1) inzicht verstrekt in de belangrijkste budgettaire voorstellen die leiden tot wijziging van de begroting. Hiermee kan snel een indruk worden verkregen van de inhoud van dit wetsvoorstel.
- Via de artikelsgewijze toelichting (paragraaf 3) worden alle beleidsmatig relevante mutaties op het niveau van het artikelonderdeel zichtbaar gemaakt, en waar zinvol en relevant, ook toegelicht. Dit rekening houdend met de norm zoals hierboven is aangegeven.
- Als onderdeel van de artikelsgewijze toelichting is in de verdiepingsbijlage (paragraaf 4.1) door middel van een meerjarige mutatietabel op artikelonderdeelniveau de aansluiting gemaakt tussen de vorige stand van de begroting en de nu voorgestelde stand. Dit voor de volledige looptijd van het fonds.
- Tenslotte zijn in de verdiepingsbijlage (paragraaf 4.2) van dit wetsvoorstel de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze (meerjarige) MIRT- tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:
  - van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen
  - van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.

2 De producten

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

In de onderstaande worden de belangrijkste mutaties van deze suppletoire begroting toegelicht.

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1 miljoen)		
Vastgestelde begroting 2026		1.924,1
Stand 1e suppletoire begroting 2026		2.025,4
Stand Suppletoire Begroting September 2026		2.046,0
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Saldo 2026	alle	1,4
Overboekingen van en naar andere ministeries	1, 2, 3, 5 en 7	3,6
Overboekingen van en naar beleidsbegroting (XII)	1, 5 en 7	1,4
Bijdragen derden (desalderingen)	1 en 2	0,0
Stand 2e suppletoire begroting 2026		**2.052,5**

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1 miljoen)		
Vastgestelde begroting 2026		166,6
Stand 1e suppletoire begroting 2026		32,2
Stand Suppletoire Begroting September 2026		22,5
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Saldo 2026	alle	1,4
Bijdragen derden (desalderingen)	1 en 2	0,0
Stand 2e suppletoire begroting 2026		**24,0**

Toelichting

1. Saldo 2026
   Het saldo 2026 bestaat uit € 1,4 miljoen hogere uitgaven en € 1,4 miljoen hogere ontvangsten. Per saldo wordt dus bij de tweede suppletoire begroting 2026 geen voordelig/nadelig saldo geprognosticeerd. Zowel de saldomutaties op de uitgaven als de ontvangsten worden, conform de Comptabiliteitswet 2016, artikel 2.11 lid 4, geboekt ten laste van de begroting van het daarop volgende jaar (in dit geval 2027). Hierdoor blijft de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd. Voor een nadere toelichting hoe het saldo is verwerkt op de artikelen wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting (hoofdstuk 3). De verwerking in 2027 zal plaats vinden bij de 1e suppletoire begroting (Voorjaarsnota) 2027.
2. Diverse overboekingen van en naar andere ministeries
3. Diverse overboekingen van en naar beleidsbegroting (XII)
4. Bijdragen derden (desalderingen)
   De wijzigingen van de posten 2 t/m 4 zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

3 Productartikelen

3.1 Artikel 1 Investeren in waterveiligheid

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 1 Investeren in waterveiligheid (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende-menten)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
		(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen		**1.435.210**	**– 602.347**	**832.863**
Uitgaven		**684.247**	**77.724**	**761.971**
waarvan juridisch verplicht				62%
1.01	**Grote projecten waterveiligheid**	**36.271**	**– 5.963**	**30.308**
1.01.01	**Programma HWBP-2 Waterschapsprojecten**	**21.564**	**0**	**21.564**
1.01.02	**Programma HWBP-2 Rijksprojecten**	**1.401**	**– 965**	**436**
1.01.03	**Ruimte voor de rivier**	**2.017**	**– 1.047**	**970**
1.01.04	**Maaswerken**	**11.289**	**– 3.951**	**7.338**
1.02	**Ontwikkeling waterveiligheid**	**603.232**	**100.368**	**703.600**
1.02.01	**Planning waterveilgheid**	**28.636**	**– 17.774**	**10.862**
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	1.544		1.544
1.02.02	**Aanleg waterveiligheid**	**574.596**	**118.142**	**692.738**
1.03	**Studiekosten**	**44.744**	**– 16.681**	**28.063**
1.03.01	**Studie en onderzoekskosten**	**44.744**	**– 16.681**	**28.063**
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	11.538	2.498	14.036
Ontvangsten		**181.067**	**– 35**	**181.032**
1.09	**Ontvangsten investeren in waterveiligheid**	**181.067**	**– 35**	**181.032**
1.09.01	**Ontvangsten waterschappen HWBP-2**	**0**	**512**	**512**
1.09.03	**Ontvangsten waterschappen HWBP**	**179.360**		**179.360**
1.09.04	**Overige ontvangsten HWBP**	**10**		**10**
1.09.05	**Overige aanleg ontvangsten**	**1.697**	**– 547**	**1.150**

Toelichting

Verplichtingen
Op het artikel Investeren in waterveiligheid zal in 2026 ca. € -602 miljoen minder aan verplichtingen worden vastgelegd.

HWBP Waterschapsprojecten (€ -521 miljoen)
- HWBP Cuijk (€ -208 miljoen) vanwege wijziging in de aanpak van de realisatiefase. Het project wordt gesplitst in twee deelgebieden.
- HWBP Lob van Gennep, HWBP Maasovereenkomst en HWBP Sterke Lekdijk vanwege vertraging in de besluitvorming (€ -288 miljoen).
- Daarnaast zijn er op andere HWBP projecten schuiven van in totaal in totaal € -25 miljoen, onder andere vanwege vertraging in planstudies, logistieke beperkingen en herschikking mijlpalen.

HWBP Rijksprojecten (€ -42 miljoen)
Doordat in 2026 de reservering voor Rijksprojecten niet wordt aangesproken, wordt een bedrag van € -42 miljoen aan verplichtingenbudget doorgeschoven naar 2027.

Ruimte voor de rivier 2.0 (€ -19 miljoen)
Dit komt met name door: Correctie van een overboeking voor Well die per abuis van het uitvoeringsbudget is gegaan in plaats van de beleidsreservering (€ -8,3 miljoen);
– Rijksbijdrage van Dam Lateraal Kanaal (€ -3,2 miljoen) dat is doorgeschoven naar 2027. De bestuurlijke overeenkomst op basis waarvan de rijksbijdrage zal worden uitgekeerd wordt nu nog voorbereid, en de start van het project en de rijksbijdrage worden verwacht in 2027.
– Vertraging van het project Vierwaarden (€ -7,7 miljoen). Door de heroverweging van de prioritering van het Deltafonds en de krapte op het budget van het project is de scope van Vierwaarden nog niet duidelijk en is er nog geen nieuwe bestuursovereenkomst getekend voor de planuitwerkingsfase.

Diverse kleinere mutaties tellen per saldo op tot € -20 miljoen.

Uitgaven

Artikelonderdeel 1.01 Grote projecten
De mutatie op dit artikelonderdeel van € -6,0 miljoen heeft betrekking op lagere realisatie van € -3,8 miljoen op het project Grensmaas waarop in 2026 geen beroep is gedaan. Diverse kleinere mutaties van per saldo € -2,2 miljoen. De bedragen schuiven door naar 2027.

Artikelonderdeel 1.02 Overige aanlegprojecten waterveiligheid
In 2026 wordt op dit artikelonderdeel € 100,4 miljoen meer gerealiseerd.

Ruimte voor de rivier 2.0(€ -14,4 miljoen)
Dit komt met name door:
– Rijksbijdrage van Dam Lateraal Kanaal (€ -3,2 miljoen) wordt doorgeschoven naar 2027. De bestuurlijke overeenkomst op basis waarvan we de rijksbijdrage zal worden uitgekeerd wordt nu nog voorbereid waardoor de start van het project en de rijksbijdrage worden verwacht in 2027.
– Vertraging van het project Vierwaarden (€ -2,9 miljoen). De beschikbare middelen voor het project Vierwaarden worden doorgeschoven naar 2027, omdat er door onvolledige dekking voor het project nog geen bestuursovereenkomst kon worrden getekend voor de planuitwerkingsfase.
– Het budget voor het project Well wordt doorgeschoven naar 2027 en 2028. (€ -8,3 miljoen);

Overprogrammering (€ 111,8 miljoen)
– In de ontwerpbegroting 2027 bedroeg de programmering € 111,8 miljoen meer dan de beschikbare middelen. De kasmatige vertragingen in het Deltafonds op de overige artikelen zijn voldoende om de overprogrammering te compenseren hetgeen resulteert in hogere realisatie dan eerder begroot.

Diverse andere mutaties van per saldo € 7,6 miljoen.

Artikelonderdeel 1.03 Studiekosten
Er schuift € -14,1 miljoen door naar 2027 met betrekking tot Cybersecurity als gevolg van dit moment onvoldoende capaciteit om stappen te zetten op het cybersecuritydossier.

Diverse andere mutaties van per saldo € -2,6 miljoen.

Ontvangsten
1.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid
De wijzigingen zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

3.2 Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorzieningen

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 2 Investeren in zoetwatervoorzieningen (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende-menten)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
		(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen		**47.076**	**– 19.847**	**27.229**
Uitgaven		**46.530**	**– 8.135**	**38.395**
waarvan juridisch verplicht				78%
2.02	**Ontwikkeling zoetwatervoorziening**	**44.163**	**– 7.919**	**36.244**
2.02.01	**Planning zoeterwatervoorziening**	**0**		**0**
2.02.02	**Aanleg zoetwatervoorziening**	**44.163**	**– 7.919**	**36.244**
2.03	**Studiekosten**	**2.367**	**– 216**	**2.151**
2.03.01	**Studie en onderzoekskosten Deltaprogramma**	**2.367**	**– 216**	**2.151**
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	456	270	726
Ontvangsten		**0**	**3**	**3**

Toelichting

Verplichtingen
De verlaging van het beschikbare verplichtingenbedrag met € -19,8 miljoen, is gerelateerd aan de hieronder toegelichte uitgavenmutaties. Voor het Deltaplan Zoetwater bedraagt de verplichtingenmutatie € -18,6 miljoen en diverse kleinere mutaties van per saldo € -1,2 miljoen.

Uitgaven
Artikelonderdeel 2.02 Overige waterinvesteringen zoetwatervoorziening
De mutaties op dit artikelonderdeel betreffen;
– *Deltaplan Zoetwater (€ - 7,5 miljoen):* Enkele provincies en waterschappen lukt het niet een deel van de aanvragen voor het Deltaprogramma Zoetwater fase 2 tijdig in te indienen. De vastlegging en uitkering van de aanvragen wordt in 2027 gerealiseerd. Daarnaast is de de doorlooptijd voor het openstellen van de subsidieregelingen Pilotprojecten (programma 2) en Demonstratieprojecten (programma 3) langer dan verwacht.
– *Besluit beheer Haringvliet (€ -0,4 miljoen):* Dit komt voornamelijk omdat bij Haringvliet de Kier Markermeerkust de aanbesteding van contract visonderzoeken is vertraagd naar 2027

Artikelonderdeel 2.03 Studiekosten
De wijzigingen zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

3.3 Artikel 3 Beheer, Onderhoud en Vervanging

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 3 Beheer, Onderhoud en Vervanging (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende-menten)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
		(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen		**496.721**	**– 29.399**	**467.322**
Uitgaven		**490.301**	**– 9.135**	**481.166**
waarvan juridisch verplicht				99%
3,01	**Exploitatie**	**15.153**	**147**	**15.300**
3,01.01	**Exploitatie watermanagement**	**15.153**	**147**	**15.300**
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	15.153	147	15.300
3,02	**Onderhoud en vernieuwing**	**475.148**	**– 9.282**	**465.866**
3,02.01	**Onderhoud waterveiligheid**	**325.000**	**– 47**	**324.953**
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	325.000	– 47	324.953
3,02.02	**Onderhoud zoetwatervoorziening**	**106.355**	**19**	**106.374**
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	106.355	19	106.374
3,02.03	**Vernieuwing**	**43.793**	**– 9.254**	**34.539**
Ontvangsten				

Toelichting

Verplichtingen
In 2026 wordt op artikel 3 Beheer. Onderhoud en Vernieuwing € -29,4 miljoen minder verplicht. Dit komt door het doorschuiven van reserveringen (€ -8,4 miljoen) en het schuiven bij meerdere projecten. Bij het project «Maas vervangen/bediening/besturing» is een verplichtingenschuif als gevolg van een verschuiving van de gunning van de ROK (raamovereenkomst) Vernieuwing naar 2027 vanwege het aanpassen van het inkoopplan. Bij Stuwen Vernieuwing is de eindmijlpaal verschoven naar 2028. Bij Onderzoek Vernieuwing was er terughoudendheid bij het aangaan van nieuwe verplichtingen en wijzigingen in inhuur als gevolg van budgetonzekerheid en afnemende capaciteit, waardoor diverse verwachte verplichtingen zijn doorgeschoven.

Uitgaven
Artikelonderdeel 3.01 Exploitatie
De wijzigingen zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikelonderdeel 3.02 Onderhoud en vernieuwing
In 2026 wordt op artikelonderdeel 3 Onderhoud en Vernieuwing € -9,3 miljoen minder uitgegeven. Dit komt vanwege het doorschuiven naar 2027 van de reservering (€ -15.5 miljoen) en het doorschuiven bij meerdere projecten. Onder andere bij de Renovatie Krammersluizen als gevolg van uitloop van de ontwerpfase (door complex project met veel

technische disciplines en renovatie terwijl de sluisoperatie door moet gaan). Ook was hier ondercapaciteit bij opdrachtnemer en was het areaal in slechtere staat waardoor de planning van de opdrachtnemer is aangepast. Bij Maas vervanging/bediening/besturing schuift een deel van de geplande werkzaamheden door naar 2027 vanwege het aanpassen van de inkoopstrategie waardoor de gunning eerst in 2027 zal plaatsvinden. Daartegenover staat dat de overprogrammering in 2026 van € € 10,8 miljoen tot betaling komt. Ter financiering hiervan worden gelden uit 2027 naar 2026 overgeboekt. Diverse kleinere mutaties € -4,5 miljoen.

3.4 Artikel 4 Experimenteren cf. Art. III Deltawet

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 4 Experimenteren cf. Art. III Deltawet (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende-menten)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
		(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen		**29460**	**– 6.870**	**22.590**
Uitgaven		**93.998**	**– 193**	**93.805**
waarvan juridisch verplicht				100%
4,02	**GIV/PPS**	**93.998**	**– 193**	**93.805**
4,02.01	**GIV/PPS**	**93.998**	**– 193**	**93.805**
Ontvangsten				

Toelichting

Verplichtingen
In 2026 zijn de verplichtingen op de Afsluitdijk € -6,9 miljoen lager dan verwacht. Dit wordt veroorzaakt door een meevaller op de risicoreservering voor onvoorziene werkzaamheden en op de algemene risicoreservering vanwege nader te nemen project(scope)besluiten.

Uitgaven

Artikelonderdeel 4.02 GIV/PPS
De wijzigingen zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

3.5 Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende-menten)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
		(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen		**396943**	**– 9.594**	**387.349**
Uitgaven		**397.200**	**– 9.594**	**387.606**
waarvan juridisch verplicht				99%
5.01	**Apparaat**	**354.584**	**1.888**	**356.472**
5.01.01	**Staf Deltacommissaris**	**2.120**		**2.120**
5.01.02	**Apparaatskosten RWS**	**352.464**	**1.888**	**354.352**
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	352464	1.888	354.352
5.02	**Overige uitgaven**	**31.127**	**– 193**	**30.934**
5.02.01	**Overige netwerkgebonden uitgaven**	**28.738**	**– 163**	**28.575**
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	28738	– 163	28.575
5.02.02	**Programma-uitgaven DC**	**2.389**	**– 30**	**2.359**
5.03	**Investeringsruimte**	**1.235**	**– 1.035**	**200**
5.03.01	**Programmaruimte**	**1.235**	**– 1.035**	**200**
5.04	**Reserveringen**	**10.254**	**– 10.254**	**0**
5.04.01	**Reserveringen**	**10.254**	**– 10.254**	**0**
Ontvangsten		**– 159.602**		**– 159.602**
5.10	**Saldo afgesloten rekeningen**	**– 159.602**		**– 159.602**

Toelichting

Verplichtingen
De verlaging van het beschikbare verplichtingenbedrag met € -9,6 miljoen, is gerelateerd aan de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven
Artikelonderdelen 5.01 Apparaat, 5.02 Overige uitgaven, 5.03 Investeringsruimte
De wijzigingen zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikelonderdeel 5.04 Reserveringen
De reservering Deltaplan Zoetwater wordt doorgeschoven naar 2027 omdat er in 2026 geen beroep op de reservering is gedaan.

3.6 Artikel 7 Investeren in Waterkwaliteit

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 7 Investeren in Waterkwaliteit (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende-menten)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
		(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen		**672.272**	**– 78.760**	**593.512**
Uitgaven		**333.752**	**– 44.152**	**289.600**
waarvan juridisch verplicht				75%
7.01	**Ontwikkeling Kaderrichtlijn Water**	**204.693**	**– 31.280**	**173.413**
7.01.01	**Real.progr.Kaderrichtlijn water**	**204.693**	**– 31.280**	**173.413**
7.02	**Ontwikkeling waterkwaliteit**	**106.410**	**– 11.096**	**95.314**
7.02.01	**Aanleg waterkwaliteit**	**98.214**	**– 11.004**	**87.210**
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	109		109
7.02.02	**Planning waterkwaliteit**	**8.196**	**– 92**	**8.104**
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	8.094		8.094
7.03	**Studiekosten waterkwaliteit**	**22.649**	**– 1.776**	**20.873**
7.03.01	**Studiekosten waterkwaliteit**	**22.649**	**– 1.776**	**20.873**
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	6.008	2.293	8.301
Ontvangsten		**1.049**	**1.500**	**2.549**

Toelichting

Verplichtingen

Op het artikel Investeren in waterkwaliteit zal in 2026 € -78,8 miljoen minder aan verplichtingen worden vastgelegd dan aanvankelijk werd gepland. De oorzaak hiervan is:

- *Kaderrichtlijn Water (€ -45,5 miljoen)*
  De oorzaak voor de lagere verplichtingenrealisatie is gerelateerd aan de lagere uitgavenrealisatie die hieronder bij artikelonderdeel 7.01 is toegelicht.
- *PAGW (€ -35,4 miljoen)*
  Bij de PAGW wordt de planning met vertraging gerealiseerd als gevolg van het niet tijdig ontvangen van subsidieaanvragen.
- Daarnaast is vanuit LVVN € 4,7 miljoen ten behoeve van het programma Natuurherstel Grote Wateren, waaronder Zandsuppletie Galgeplaat, Zeegrasherstel Oosterschelde en Rietontwikkeling Zwarte meer/Ketelmeer, overgeboekt.
- Naar het BTW-compensatiefonds wordt in het kader van een door I&W te verstrekken SPUK aan de Provincie Fryslân, ten behoeve van de voltooiing van de vismigratierivier bij Kornwerderzand PAGW € -1,4 miljoen overgeboekt.
- Diverse kleinere mutaties van per saldo € -1,2 miljoen.

Artikelonderdeel 7.01 Real. Progr. Kaderrichtlijn water
Bij KRW wordt € -31,2 miljoen minder uitgegeven vanwege het doorschuiven van risicoreserveringen, vertraging in de afronding van planstudies, het doorschuiven van budgetten met betrekking op grondzaken en uitbesteding en inhuur. Dit komt door onzekerheid door grondverwerving, vergunningprocedures en intern en extern beschikbare capaciteit. Bij KRW West Nederland Zuid is een kasschuif vanwege vertraging in het opstellen van overeenkomsten en onteigeningsprocessen.

Artikelonderdeel 7.02 Ontwikkeling waterkwaliteit
Bij de PAGW wordt de planning met vertraging gerealiseerd als gevolg van het niet tijdig ontvangen van subsidieaanvragen. Een bedrag van € -14,1 miljoen schuift door naar 2027. Daarnaast is vanuit LVVN € 4,7 miljoen ten behoeve van het programma Natuurherstel Grote Wateren, waaronder Zandsuppletie Galgeplaat, Zeegrasherstel Oosterschelde en Rietontwikkeling Zwarte meer/Ketelmeer, overgeboekt. Naar het BTW-compensatiefonds in het kader van een door I&W te verstrekken SPUK aan de Provincie Fryslân, ten behoeve van de voltooiing van de vismigratierivier bij Kornwerderzand PAGW wordt € -1,4 miljoen overgeboekt. Diverse kleinere mutaties van per saldo € -0,3 miljoen.

Artikelonderdeel 7.03 Studiekosten waterkwaliteit
De wijziging zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Tabel 10 Artikel 1 Investeren in waterveiligheid

1 Investeren in waterveiligheid	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 1.01 Grote projecten waterveiligheid		**15.849**	**14.820**	**177.815**	**7.091**	**7.822**		**0**							
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**20.532**	**995**	**– 24.174**	**5**	**– 7.492**	**8.121**								
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 1.01 Grote projecten waterveiligheid		**36.381**	**15.815**	**153.641**	**7.096**	**330**	**8.121**	**0**							
Mutaties Miljoenennota 2027		**– 110**	**110**	**5.246**	**237**	**22**	**645**								
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 1.01 Grote projecten waterveiligheid		**36.271**	**15.925**	**158.887**	**7.333**	**352**	**8.766**	**0**							
Saldo 2026 Investeren in waterveiligheid	0	– 5.963	5.963												
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 5.963**	**5.963**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 1.01 Grote projecten waterveiligheid		**30.308**	**21.888**	**158.887**	**7.333**	**352**	**8.766**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 1.02 Ontwikkeling waterveiligheid		**559.535**	**633.404**	**425.320**	**449.731**	**590.599**	**456.316**	**475.243**	**527.850**	**438.514**	**504.881**	**562.747**	**731.672**	**747.739**	**490.894**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**– 348**	**– 260.573**	**– 33.127**	**– 62.081**	**– 54.506**	**– 78.111**	**– 31.285**	**– 35.538**	**– 35.384**	**– 37.477**	**– 40.051**	**931**	**– 21.392**	**7.535**
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 1.02 Ontwikkeling waterveiligheid		**559.187**	**372.831**	**392.193**	**387.650**	**536.093**	**378.205**	**443.958**	**492.312**	**403.130**	**467.404**	**522.696**	**732.603**	**726.347**	**498.429**
Mutaties Miljoenennota 2027		**44.045**	**28.570**	**35.894**	**73.265**	**123.645**	**150.791**	**76.911**	**52.942**	**70.669**	**99.864**	**103.424**	**82.216**	**85.662**	**269.737**
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 1.02 Ontwikkeling waterveiligheid		**603.232**	**401.401**	**428.087**	**460.915**	**659.738**	**528.996**	**520.869**	**545.254**	**473.799**	**567.268**	**626.120**	**814.819**	**812.009**	**768.166**
Bijdragen derden	– 496	– 496													
Saldo 2026 Investeren in waterveiligheid	0	101.626	– 101.626												
Diverse kleinere mutaties	– 762	– 762													
Mutaties Najaarsnota 2026		**100.368**	**– 101.626**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 1.02 Overige aanlegprojecten waterveiligheid		**703.600**	**299.775**	**428.087**	**460.915**	**659.738**	**528.996**	**520.869**	**545.254**	**473.799**	**567.268**	**626.120**	**814.819**	**812.009**	**768.166**
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 1.03 Studiekosten		**38.106**	**34.920**	**28.497**	**23.165**	**17.623**	**14.376**	**14.376**	**13.175**	**12.915**	**12.915**	**12.915**	**12.915**	**12.915**	**12.915**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**4.572**	**– 106**	**3.352**	**– 28**	**74**	**– 250**	**– 250**							
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 1.03 Studiekosten		**42.678**	**34.814**	**31.849**	**23.137**	**17.697**	**14.126**	**14.126**	**13.175**	**12.915**	**12.915**	**12.915**	**12.915**	**12.915**	**12.915**
Mutaties Miljoenennota 2027		**2.066**	**1.987**	**3.205**	**3.701**	**3.973**	**6.087**	**4.881**	**6.070**	**6.066**	**– 1.934**	**– 1.934**	**– 1.934**	**– 1.934**	**– 1.934**

1 Investeren in waterveiligheid	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 1.03 Studiekosten		**44.744**	**36.801**	**35.054**	**26.838**	**21.670**	**20.213**	**19.007**	**19.245**	**18.981**	**10.981**	**10.981**	**10.981**	**10.981**	**10.981**
Bijdragen derden	512	512													
Saldo 2026 Investeren in waterveiligheid	0	– 17.408	17.408												
Overboekingen ministeries	– 245	– 245													
Overboekingen hoofdstuk XII	375	375													
Kennisonderzoek Water en Bodem Deltares 2026 aanv.	85	85													
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 16.681**	**17.408**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 1.03 Studiekosten		**28.063**	**54.209**	**35.054**	**26.838**	**21.670**	**20.213**	**19.007**	**19.245**	**18.981**	**10.981**	**10.981**	**10.981**	**10.981**	**10.981**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in waterveiligheid		**613.490**	**683.144**	**631.632**	**479.987**	**616.044**	**470.692**	**489.619**	**541.025**	**451.429**	**517.796**	**575.662**	**744.587**	**760.654**	**503.809**
Totaal Uitgaven Stand eerste suppletoire wet 2026 Investeren in waterveiligheid		**638.246**	**423.460**	**577.683**	**417.883**	**554.120**	**400.452**	**458.084**	**505.487**	**416.045**	**480.319**	**535.611**	**745.518**	**739.262**	**511.344**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in waterveiligheid		**684.247**	**454.127**	**622.028**	**495.086**	**681.760**	**557.975**	**539.876**	**564.499**	**492.780**	**578.249**	**637.101**	**825.800**	**822.990**	**779.147**
Totaal Uitgaven stand 2e suppletoire wet 2026 Investeren in waterveiligheid		**761.971**	**375.872**	**622.028**	**495.086**	**681.760**	**557.975**	**539.876**	**564.499**	**492.780**	**578.249**	**637.101**	**825.800**	**822.990**	**779.147**
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 1.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid		**166.339**	**145.047**	**183.885**	**189.849**	**193.317**	**213.898**	**215.462**	**199.490**	**224.246**	**198.498**	**204.292**	**194.065**	**195.597**	**189.807**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**24.305**	**22.081**	**– 17.863**	**– 3.046**	**– 19.458**	**– 38.409**	**– 37.990**	**– 38.059**	**– 38.893**	**– 38.583**	**– 41.574**	**1.935**	**– 1.630**	**1.530**
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 1.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid		**190.644**	**167.128**	**166.022**	**186.803**	**173.859**	**175.489**	**177.472**	**161.431**	**185.353**	**159.915**	**162.718**	**196.000**	**193.967**	**191.337**
Mutaties Miljoenennota 2027		**– 9.577**	**– 2.717**	**20.233**	**8.217**	**24.097**	**42.951**	**42.967**	**43.035**	**43.858**	**43.581**	**46.318**	**4.522**	**8.051**	**7.803**
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 1.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid		**181.067**	**164.411**	**186.255**	**195.020**	**197.956**	**218.440**	**220.439**	**204.466**	**229.211**	**203.496**	**209.036**	**200.522**	**202.018**	**199.140**
Bijdragen derden	16	16													
Saldo 2026 Investeren in waterveiligheid	0	– 51	51												
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 35**	**51**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 1.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid		**181.032**	**164.462**	**186.255**	**195.020**	**197.956**	**218.440**	**220.439**	**204.466**	**229.211**	**203.496**	**209.036**	**200.522**	**202.018**	**199.140**
Totaal Ontvangsten Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in waterveiligheid		**166.339**	**145.047**	**183.885**	**189.849**	**193.317**	**213.898**	**215.462**	**199.490**	**224.246**	**198.498**	**204.292**	**194.065**	**195.597**	**189.807**
Totaal Ontvangsten Stand eerste suppletoire wet 2026 Investeren in waterveiligheid		**190.644**	**167.128**	**166.022**	**186.803**	**173.859**	**175.489**	**177.472**	**161.431**	**185.353**	**159.915**	**162.718**	**196.000**	**193.967**	**191.337**

1 Investeren in waterveiligheid	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Totaal Ontvangsten Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in waterveiligheid		**181.067**	**164.411**	**186.255**	**195.020**	**197.956**	**218.440**	**220.439**	**204.466**	**229.211**	**203.496**	**209.036**	**200.522**	**202.018**	**199.140**
Totaal Ontvangsten stand 2e suppletoire wet 2026 Investeren in waterveiligheid		**181.032**	**164.462**	**186.255**	**195.020**	**197.956**	**218.440**	**220.439**	**204.466**	**229.211**	**203.496**	**209.036**	**200.522**	**202.018**	**199.140**

Tabel 11 Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorziening

2 Investeren in zoetwatervoorziening	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 2.02 Ontwikkeling zoetwatervoorziening		**56.083**	**55.156**	**44.976**	**2.731**	**14**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**8.155**	**– 6.455**	**6.123**	**10.472**	**3.704**									
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 2.02 Ontwikkeling zoetwatervoorziening		**64.238**	**48.701**	**51.099**	**13.203**	**3.718**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**
Mutaties Miljoenennota 2027		**– 20.075**	**– 6.028**	**25.496**	**1.086**	**749**	**1.636**	**7**	**7**	**7**	**7**	**7**	**7**	**7**	**7**
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 2.02 Ontwikkeling zoetwatervoorziening		**44.163**	**42.673**	**76.595**	**14.289**	**4.467**	**1.903**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**
Bijdragen derden	3	3													
Saldo 2026 Investeren in zoetwatervoorziening	0	– 7.822	7.822												
Kennisonderzoek Water en Bodem Deltares 2026 aanv.	– 100	– 100													
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 7.919**	**7.822**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 2.02 Ontwikkeling zoetwatervoorziening		**36.244**	**50.495**	**76.595**	**14.289**	**4.467**	**1.903**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 2.03 Studiekosten		**2.323**	**2.410**	**1.105**											
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**880**	**184**												
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 2.03 Studiekosten		**3.203**	**2.594**	**1.105**											
Mutaties Miljoenennota 2027		**– 836**	**17**	**1.457**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**						
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 2.03 Studiekosten		**2.367**	**2.611**	**2.562**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**						
Saldo 2026 Investeren in zoetwatervoorziening	0	– 215	215												
LVVN bijdrage «Veen aan zee»	– 101	– 101													
Kennisonderzoek Water en Bodem Deltares 2026 aanv.	100	100													
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 216**	**215**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 2.03 Studiekosten		**2.151**	**2.826**	**2.562**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in zoetwatervoorziening		**58.406**	**57.566**	**46.081**	**2.731**	**14**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**
Totaal Uitgaven Stand eerste suppletoire wet 2026 Investeren in zoetwatervoorziening		**67.441**	**51.295**	**52.204**	**13.203**	**3.718**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**	**267**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in zoetwatervoorziening		**46.530**	**45.284**	**79.157**	**16.289**	**6.467**	**3.903**	**2.274**	**2.274**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**
Totaal Uitgaven stand 2e suppletoire wet 2026 Investeren in zoetwatervoorziening		**38.395**	**53.321**	**79.157**	**16.289**	**6.467**	**3.903**	**2.274**	**2.274**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**	**274**

2 Investeren in zoetwatervoorziening	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 2.09 Ontvangsten investeren in waterkwantiteit en zoetwatervoorzieningen															
Mutaties Voorjaarsnota 2026															
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 2.09 Ontvangsten investeren in waterkwantiteit en zoetwatervoorzieningen		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties Miljoenennota 2027															
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 2.09 Ontvangsten investeren in waterkwantiteit en zoetwatervoorzieningen		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bijdragen derden	3	3													
Mutaties Najaarsnota 2026		**3**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 2.09 Ontvangsten investeren in waterkwantiteit en zoetwatervoorzieningen		**3**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Ontvangsten Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in zoetwatervoorziening		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Ontvangsten Stand eerste suppletoire wet 2026 Investeren in zoetwatervoorziening		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Ontvangsten Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in zoetwatervoorziening		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Ontvangsten stand 2e suppletoire wet 2026 Investeren in zoetwatervoorziening		**3**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 12 Artikel 3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing

3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 3.01 Exploitatie		**14.649**	**17.663**	**17.400**	**17.193**	**17.538**	**20.049**	**20.543**	**20.250**	**18.856**	**18.878**	**18.157**	**18.157**	**18.271**	**18.271**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**– 100**	**– 100**	**– 64**	**– 90**	**– 94**									
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 3.01 Exploitatie		**14.549**	**17.563**	**17.336**	**17.103**	**17.444**	**20.049**	**20.543**	**20.250**	**18.856**	**18.878**	**18.157**	**18.157**	**18.271**	**18.271**
Mutaties Miljoenennota 2027		**604**	**488**	**482**	**475**	**485**	**557**	**571**	**563**	**524**	**524**	**504**	**504**	**508**	**508**
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 3.01 Exploitatie		**15.153**	**18.051**	**17.818**	**17.578**	**17.929**	**20.606**	**21.114**	**20.813**	**19.380**	**19.402**	**18.661**	**18.661**	**18.779**	**18.779**
LVVN Bijdrage Vis in de Delta	147	147													
Mutaties Najaarsnota 2026		**147**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 3.01 Exploitatie		**15.300**	**18.051**	**17.818**	**17.578**	**17.929**	**20.606**	**21.114**	**20.813**	**19.380**	**19.402**	**18.661**	**18.661**	**18.779**	**18.779**
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 3.02 Onderhoud en vernieuwing		**472.279**	**455.192**	**495.897**	**502.817**	**439.919**	**550.669**	**647.358**	**621.715**	**647.555**	**655.236**	**656.463**	**661.631**	**661.515**	**612.240**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**– 6.462**	**104.121**	**153**	**152**	**153**	**152**	**153**	**152**	**152**	**52**	**0**	**0**	**0**	
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 3.02 Onderhoud en vernieuwing		**465.817**	**559.313**	**496.050**	**502.969**	**440.072**	**550.821**	**647.511**	**621.867**	**647.707**	**655.288**	**656.463**	**661.631**	**661.515**	**612.240**
Mutaties Miljoenennota 2027		**9.331**	**13.529**	**11.308**	**11.140**	**9.227**	**13.400**	**16.085**	**15.373**	**16.150**	**16.379**	**17.158**	**17.311**	**17.308**	**15.939**
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 3.02 Onderhoud en vernieuwing		**475.148**	**572.842**	**507.358**	**514.109**	**449.299**	**564.221**	**663.596**	**637.240**	**663.857**	**671.667**	**673.621**	**678.942**	**678.823**	**628.179**
Saldo 2026 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing	0	– 9.195	9.195												
LVVN Bijdrage Beheerautoriteit Wadden	120	120													
Verambtelijking Wet DBA	– 207	– 207													
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 9.282**	**9.195**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 3.02 Onderhoud en vernieuwing		**465.866**	**582.037**	**507.358**	**514.109**	**449.299**	**564.221**	**663.596**	**637.240**	**663.857**	**671.667**	**673.621**	**678.942**	**678.823**	**628.179**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing		**486.928**	**472.855**	**513.297**	**520.010**	**457.457**	**570.718**	**667.901**	**641.965**	**666.411**	**674.114**	**674.620**	**679.788**	**679.786**	**630.511**
Totaal Uitgaven Stand eerste suppletoire wet 2026 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing		**480.366**	**576.876**	**513.386**	**520.072**	**457.516**	**570.870**	**668.054**	**642.117**	**666.563**	**674.166**	**674.620**	**679.788**	**679.786**	**630.511**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing		**490.301**	**590.893**	**525.176**	**531.687**	**467.228**	**584.827**	**684.710**	**658.053**	**683.237**	**691.069**	**692.282**	**697.603**	**697.602**	**646.958**
Totaal Uitgaven stand 2e suppletoire wet 2026 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing		**481.166**	**600.088**	**525.176**	**531.687**	**467.228**	**584.827**	**684.710**	**658.053**	**683.237**	**691.069**	**692.282**	**697.603**	**697.602**	**646.958**

Tabel 13 Artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet

4 Experimenteren cf. art. III Deltawet	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 4.02 GIV/PPS		**90.242**	**86.572**	**61.311**	**61.525**	**61.060**	**59.891**	**59.771**	**62.705**	**62.761**	**59.905**	**59.412**	**56.386**	**35.120**	**53.117**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**967**	**– 8.238**	**5.124**	**3.590**	**4.369**	**31.193**	**– 6.289**	**– 2.814**	**– 3.715**	**– 1.486**	**– 1.816**	**711**	**19.469**	**21.250**
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 4.02 GIV/PPS		**91.209**	**78.334**	**66.435**	**65.115**	**65.429**	**91.084**	**53.482**	**59.891**	**59.046**	**58.419**	**57.596**	**57.097**	**54.589**	**74.367**
Mutaties Miljoenennota 2027		**2.789**	**114**	**1.103**	**1.081**	**1.086**	**1.512**	**888**	**994**	**980**	**970**	**956**	**948**	**906**	**1.234**
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 4.02 GIV/PPS		**93.998**	**78.448**	**67.538**	**66.196**	**66.515**	**92.596**	**54.370**	**60.885**	**60.026**	**59.389**	**58.552**	**58.045**	**55.495**	**75.601**
Saldo 2026 Experimenteren cf. art. III Deltawet	0	– 193	193												
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 193**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 4.02 GIV/PPS		**93.805**	**78.448**	**67.538**	**66.196**	**66.515**	**92.596**	**54.370**	**60.885**	**60.026**	**59.389**	**58.552**	**58.045**	**55.495**	**75.601**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Experimenteren cf. art. III Deltawet		**90.242**	**86.572**	**61.311**	**61.525**	**61.060**	**59.891**	**59.771**	**62.705**	**62.761**	**59.905**	**59.412**	**56.386**	**35.120**	**53.117**
Totaal Uitgaven Stand eerste suppletoire wet 2026 Experimenteren cf. art. III Deltawet		**91.209**	**78.334**	**66.435**	**65.115**	**65.429**	**91.084**	**53.482**	**59.891**	**59.046**	**58.419**	**57.596**	**57.097**	**54.589**	**74.367**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Experimenteren cf. art. III Deltawet		**93.998**	**78.448**	**67.538**	**66.196**	**66.515**	**92.596**	**54.370**	**60.885**	**60.026**	**59.389**	**58.552**	**58.045**	**55.495**	**75.601**
Totaal Uitgaven stand 2e suppletoire wet 2026 Experimenteren cf. art. III Deltawet		**93.805**	**78.448**	**67.538**	**66.196**	**66.515**	**92.596**	**54.370**	**60.885**	**60.026**	**59.389**	**58.552**	**58.045**	**55.495**	**75.601**

Tabel 14 Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven

5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 5.01 Apparaat		**338.290**	**328.433**	**321.986**	**320.214**	**315.504**	**313.031**	**310.326**	**302.362**	**302.362**	**302.362**	**302.203**	**302.989**	**302.041**	**302.083**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**9.290**	**1.704**	**– 2.573**	**– 10.930**	**– 22.809**	**– 22.938**	**– 22.938**	**– 15.078**	**– 22.938**	**– 22.938**	**– 22.938**	**– 22.938**	**– 22.938**	**– 22.938**
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 5.01 Apparaat		**347.580**	**330.137**	**319.413**	**309.284**	**292.695**	**290.093**	**287.388**	**287.284**	**279.424**	**279.424**	**279.265**	**280.051**	**279.103**	**279.145**
Mutaties Miljoenennota 2027		**7.004**	**12.538**	**13.306**	**14.750**	**15.658**	**16.471**	**16.371**	**15.757**	**15.658**	**15.658**	**14.910**	**14.919**	**14.894**	**14.895**
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 5.01 Apparaat		**354.584**	**342.675**	**332.719**	**324.034**	**308.353**	**306.564**	**303.759**	**303.041**	**295.082**	**295.082**	**294.175**	**294.970**	**293.997**	**294.040**
Indexatie verlofreservering 2026	1.576	1.576													
Diverse kleine mutaties	312	312													
Mutaties Najaarsnota 2026		**1.888**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 5.01 Apparaat		**356.472**	**342.675**	**332.719**	**324.034**	**308.353**	**306.564**	**303.759**	**303.041**	**295.082**	**295.082**	**294.175**	**294.970**	**293.997**	**294.040**
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 5.02 Overige uitgaven		**31.025**	**29.520**	**29.401**	**29.400**	**29.400**	**20.838**	**20.838**	**20.790**	**20.790**	**20.790**	**20.790**	**20.790**	**20.681**	**20.681**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**– 1.180**	**375**	**375**	**375**	**– 25**									
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 5.02 Overige uitgaven		**29.845**	**29.895**	**29.776**	**29.775**	**29.375**	**20.838**	**20.838**	**20.790**	**20.790**	**20.790**	**20.790**	**20.790**	**20.681**	**20.681**
Mutaties Miljoenennota 2027		**1.282**	**413**	**412**	**412**	**406**	**288**	**288**	**287**	**287**	**287**	**287**	**287**	**286**	**286**
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 5.02 Overige uitgaven		**31.127**	**30.308**	**30.188**	**30.187**	**29.781**	**21.126**	**21.126**	**21.077**	**21.077**	**21.077**	**21.077**	**21.077**	**20.967**	**20.967**
Diverse kleine mutaties	– 193	– 193													
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 193**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 5.02 Overige uitgaven		**30.934**	**30.308**	**30.188**	**30.187**	**29.781**	**21.126**	**21.126**	**21.077**	**21.077**	**21.077**	**21.077**	**21.077**	**20.967**	**20.967**
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 5.03 Investeringsruimte		**43.128**	**76.458**	**68.279**	**47.059**	**63.450**	**87.383**	**33.511**	**35.911**	**32.411**	**32.412**	**32.412**	**11.575**	**10.587**	**256.737**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**3.025**	**2.339**	**38.606**	**67.967**	**63.679**	**27.496**	**25.479**	**17.727**	**25.180**	**26.485**	**27.299**	**27.204**	**27.066**	**– 1.074**
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 5.03 Investeringsruimte		**46.153**	**78.797**	**106.885**	**115.026**	**127.129**	**114.879**	**58.990**	**53.638**	**57.591**	**58.897**	**59.711**	**38.779**	**37.653**	**255.663**
Mutaties Miljoenennota 2027		**– 44.918**	**– 78.597**	**– 85.425**	**– 114.826**	**– 75.706**	**– 6.463**	**– 4.646**	**– 4.754**	**15.653**	**– 5.652**	**– 6.464**	**– 27.204**	**– 27.066**	**– 210.349**
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 5.03 Investeringsruimte		**1.235**	**200**	**21.460**	**200**	**51.423**	**108.416**	**54.344**	**48.884**	**73.244**	**53.245**	**53.247**	**11.575**	**10.587**	**45.314**
Saldo 2026 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	0	– 274	274												
Indexatie verlofreservering RWS 2026	– 1.576	– 1.576													
Diverse kleine mutaties	815	815													
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 1.035**	**274**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 5.03 Investeringsruimte		**200**	**474**	**21.460**	**200**	**51.423**	**108.416**	**54.344**	**48.884**	**73.244**	**53.245**	**53.247**	**11.575**	**10.587**	**45.314**

5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 5.04 Reserveringen		**8.991**	**11.684**	**76.925**	**85.381**	**150.349**	**350.633**	**278.817**	**255.132**	**363.788**	**360.787**	**358.787**	**192.121**	**192.121**	**192.121**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**18.554**		**– 240**		**– 8.060**									
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 5.04 Reserveringen		**27.545**	**11.684**	**76.685**	**85.381**	**142.289**	**350.633**	**278.817**	**255.132**	**363.788**	**360.787**	**358.787**	**192.121**	**192.121**	**192.121**
Mutaties Miljoenennota 2027		**– 17.291**	**– 7.184**	**– 33.328**	**– 38.376**	**– 91.540**	**– 139.778**	**– 67.962**	**– 44.277**	**– 133.495**	**– 73.795**	**– 73.795**	**– 73.795**	**– 73.795**	**– 73.795**
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 5.04 Reserveringen		**10.254**	**4.500**	**43.357**	**47.005**	**50.749**	**210.855**	**210.855**	**210.855**	**230.293**	**286.992**	**284.992**	**118.326**	**118.326**	**118.326**
Saldo 2026 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	0	– 10.254	10.254												
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 10.254**	**10.254**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 5.04 Reserveringen		**0**	**14.754**	**43.357**	**47.005**	**50.749**	**210.855**	**210.855**	**210.855**	**230.293**	**286.992**	**284.992**	**118.326**	**118.326**	**118.326**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven		**421.434**	**446.095**	**496.591**	**482.054**	**558.703**	**771.885**	**643.492**	**614.195**	**719.351**	**716.351**	**714.192**	**527.475**	**525.430**	**771.622**
Totaal Uitgaven Stand eerste suppletoire wet 2026 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven		**451.123**	**450.513**	**532.759**	**539.466**	**591.488**	**776.443**	**646.033**	**616.844**	**721.593**	**719.898**	**718.553**	**531.741**	**529.558**	**747.610**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven		**397.200**	**377.683**	**427.724**	**401.426**	**440.306**	**646.961**	**590.084**	**583.857**	**619.696**	**656.396**	**653.491**	**445.948**	**443.877**	**478.647**
Totaal Uitgaven stand 2e suppletoire wet 2026 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven		**387.606**	**388.211**	**427.724**	**401.426**	**440.306**	**646.961**	**590.084**	**583.857**	**619.696**	**656.396**	**653.491**	**445.948**	**443.877**	**478.647**
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 5.10 Saldo afgesloten rekeningen															
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**– 159.602**													
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 5.10 Saldo afgesloten rekeningen		**– 159.602**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties Miljoenennota 2027															
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 5.10 Saldo afgesloten rekeningen		**– 159.602**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties Najaarsnota 2026		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 5.10 Saldo afgesloten rekeningen		**– 159.602**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Ontvangsten Stand ontwerpbegroting 2027 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Totaal Ontvangsten Stand eerste suppletoire wet 2026 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven		**– 159.602**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Ontvangsten Stand ontwerpbegroting 2027 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven		**– 159.602**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Ontvangsten stand 2e suppletoire wet 2026 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven		**– 159.602**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 15 Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit

7 Investeren in waterkwaliteit	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 7.01 Ontwikkeling Kaderrichtlijn Water		**143.158**	**354.817**	**100.397**	**2.747**										
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**56.391**	**22.600**	**21.255**											
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 7.01 Ontwikkeling Kaderrichtlijn Water		**199.549**	**377.417**	**121.652**	**2.747**										
Mutaties Miljoenennota 2027		**5.144**	**16.867**	**45.726**	**63.558**	**30.336**									
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 7.01 Ontwikkeling Kaderrichtlijn Water		**204.693**	**394.284**	**167.378**	**66.305**	**30.336**									
Saldo 2026 Investeren in waterkwaliteit	0	– 31.232	31.232												
Verambtelijking Wet DBA	– 48	– 48													
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 31.280**	**31.232**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 7.01 Ontwikkeling Kaderrichtlijn Water		**173.413**	**425.516**	**167.378**	**66.305**	**30.336**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 7.02 Ontwikkeling waterkwaliteit		**85.854**	**102.208**	**71.393**	**197.662**	**106.291**	**54.397**	**67.355**	**54.752**	**14.558**	**343**	**106**	**106**		
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**8.410**	**– 9.186**	**– 5.308**	**1.855**	**5.789**	**– 57**	**– 862**	**– 152**	**– 239**	**35**				
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 7.02 Ontwikkeling waterkwaliteit		**94.264**	**93.022**	**66.085**	**199.517**	**112.080**	**54.340**	**66.493**	**54.600**	**14.319**	**378**	**106**	**106**		
Mutaties Miljoenennota 2027		**12.146**	**8.455**	**– 2.534**	**– 7.591**	**3.107**	**1.503**	**1.841**	**1.511**	**60.097**	**11**	**3**	**3**		
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 7.02 Ontwikkeling waterkwaliteit		**106.410**	**101.477**	**63.551**	**191.926**	**115.187**	**55.843**	**68.334**	**56.111**	**74.416**	**389**	**109**	**109**		
Saldo 2026 Investeren in waterkwaliteit	0	– 14.425	14.425												
BCF: LVVN / LWKM zwaremetalenmodule	– 1.371	– 1.371													
LVVN: Natuurherstel grote wateren	4.700	4.700													
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 11.096**	**14.425**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 7.02 Ontwikkeling waterkwaliteit		**95.314**	**115.902**	**63.551**	**191.926**	**115.187**	**55.843**	**68.334**	**56.111**	**74.416**	**389**	**109**	**109**	**0**	**0**
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 7.03 Studiekosten waterkwaliteit		**24.552**	**14.890**	**12.244**	**11.742**	**1.871**	**446**	**446**	**446**	**446**	**446**	**446**	**446**	**446**	**446**
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**7.678**	**– 1.801**	**– 1.911**	**– 2.089**	**– 433**									
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 7.03 Studiekosten waterkwaliteit		**32.230**	**13.089**	**10.333**	**9.653**	**1.438**	**446**	**446**	**446**	**446**	**446**	**446**	**446**	**446**	**446**
Mutaties Miljoenennota 2027		**– 9.581**	**8.081**	**2.322**	**3.133**	**8.500**	**3.742**	**5.106**	**5.306**	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 7.03 Studiekosten waterkwaliteit		**22.649**	**21.170**	**12.655**	**12.786**	**9.938**	**4.188**	**5.552**	**5.752**	**452**	**452**	**452**	**452**	**452**	**452**
Saldo 2026 Investeren in waterkwaliteit	0	– 3.196	3.196												

7 Investeren in waterkwaliteit	Totaal mutatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Overboekingen ministeries	550	550													
Overboekingen hoofdstuk XII	870	870													
Mutaties Najaarsnota 2026		**– 1.776**	**3.196**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 7.03 Studiekosten waterkwaliteit		**20.873**	**24.366**	**12.655**	**12.786**	**9.938**	**4.188**	**5.552**	**5.752**	**452**	**452**	**452**	**452**	**452**	**452**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in waterkwaliteit		**253.564**	**471.915**	**184.034**	**212.151**	**108.162**	**54.843**	**67.801**	**55.198**	**15.004**	**789**	**552**	**552**	**446**	**446**
Totaal Uitgaven Stand eerste suppletoire wet 2026 Investeren in waterkwaliteit		**326.043**	**483.528**	**198.070**	**211.917**	**113.518**	**54.786**	**66.939**	**55.046**	**14.765**	**824**	**552**	**552**	**446**	**446**
Totaal Uitgaven Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in waterkwaliteit		**333.752**	**516.931**	**243.584**	**271.017**	**155.461**	**60.031**	**73.886**	**61.863**	**74.868**	**841**	**561**	**561**	**452**	**452**
Totaal Uitgaven 2e suppletoire wet 2026 Investeren in waterkwaliteit		**289.600**	**565.784**	**243.584**	**271.017**	**155.461**	**60.031**	**73.886**	**61.863**	**74.868**	**841**	**561**	**561**	**452**	**452**
Ontwerpbegroting 2026 artikelonderdeel 7.09 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit		**225**													
Mutaties Voorjaarsnota 2026		**959**	**3.600**	**1.255**											
Stand eerste suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 7.09 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit		**1.184**	**3.600**	**1.255**					**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties Miljoenennota 2027		**– 135**													
Stand ontwerpbegroting 2027 artikelonderdeel 7.09 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit		**1.049**	**3.600**	**1.255**					**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo 2026 Investeren in waterkwaliteit	0	1.500	– 1.500												
Mutaties Najaarsnota 2026	**0**	**1.500**	**– 1.500**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Stand tweede suppletoire wet 2026 artikelonderdeel 7.09 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit		**2.549**	**2.100**	**1.255**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Ontvangsten Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in waterkwaliteit		**225**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Ontvangsten Stand eerste suppletoire wet 2026 Investeren in waterkwaliteit		**1.184**	**3.600**	**1.255**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Ontvangsten Stand ontwerpbegroting 2027 Investeren in waterkwaliteit		**1.049**	**3.600**	**1.255**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Ontvangsten stand 2e suppletoire wet 2026 Investeren in waterkwaliteit		**2.549**	**2.100**	**1.255**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

4.2 Projectoverzichten

In deze bijlage zijn de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze MIRT- tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:

– van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen;
– van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.

De stand «vorig» betreft de stand in de Ontwerpbegroting 2027.

Tabel 16 Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma

Projectoverzicht tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma (1.01.01/02)	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project HWBP-2					2027	2027	
Projecten Nationaal							
HWBP-2 Rijksprojecten	1	1	169	170			
HWBP-2 Waterschapsprojecten	21	21	2.680	2.679			
Overige projectkosten (Programmabureau)			40	40			
Afrondingen		1					
Programma	**22**	**23**	**2.889**	**2.889**			
Begroting (DF 1.01.01/02)	**22**	**23**					

Tabel 17 Ruimte voor de rivier

Projectoverzicht Ruimte voor de Rivier (1.01.03)	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project RvdR					2019	2019	
Projecten Nationaal							
Projectbudget RvdR	1	2	2.242	2.242			
Afrondingen							
Programma	**1**	**2**	**2.242**	**2.242**			
Begroting (DF 1.01.03)	**1**	**2**					

Tabel 18 Maaswerken

Projectoverzicht Maaswerken (1.01.04)	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project Maaswerken							
Projecten Zuid-Nederland							
Grensmaas	7	11	122	122	2017/2027	2017/2027	
Zandmaas	1	1	391	391	2021	2021	
Afrondingen	– 1	– 1					
Programma	**7**	**11**	**513**	**513**			
Begroting (DF 1.01.04)	**7**	**11**					

Tabel 19 Verkenningen en planuitwerking waterveiligheid

Verkenningen en Planuitwerkingen (1.02.01)	Budget		Openstelling	
Projectomschrijving	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig
Projecten Nationaal				
Reservering Areaalgroei	27	27		
Ruimte voor de Rivier 2.0	940	940	2029	2029
Projecten Noordwest-Nederland				
EPK Planuitw. en verkenningen Waterveiligheid (mn Afsluitdijk)	9	9		
Projecten Zuid-Nederland				
Meerkosten rivierverruiming Rijn en Maas	93	93		
Projecten Oost-Nederland				
IJsseldelta 2e fase	117	117	2024	2024
Afrondingen				
Totaal programma planuitwerking en verkenning	**1.186**	**1.186**		
Begroting DF 1.02.01	**1.186**	**1.186**		

Tabel 20 Realisatieprogramma waterveiliheid

Projectoverzicht Realisatieprogr. (1.02.02)	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Nationaal							
Programma HWBP						2050	
HWBP Rijksprojecten	23	22	780	780			
HWBP Waterschapsprojecten	575	572	9.150	9.166			1
HWBP Overige projectkosten (programmabureau)	15	18	256	259			
Wettelijk BeoordelingsInstrumentarium 2035	5	7	44	45			
Zandhonger Oosterschelde			11	11			
Landelijk Verbeterprogr. Regionale Rijksk.	1	3	196	196		2032	
Kennisprogramma Zeespiegelstijging	1	1	10	11			
Meanderende Maas	1	2	9	9			
Projecten Noord-Nederland							
Afsluitdijk	1	2	19	19		2026	
Afsluitdijk Bestaande Spuisluis	1	2	9	9			
Projecten Oost-Nederland							
Kribverlaging Pannerdensch Kanaal			29	29		2023	
IJsseldelta 2e fase			93	93		2021	
Monitoring Langsdammen Waal	1	1	5	5		2028	
Projecten Zuidwest-Nederland							
Overige onderzoeken en kleine projecten			81	88			
Dijkversterking en herstel steenbekleding	0	2	827	828			
Projecten Zuid-Nederland							
Beekdalen	8	7	310	310			
Rivierverruiming Maas	61	48	208	191			1
Afrondingen		– 1					
Programma	**693**	**686**	**12.037**	**12.049**			
Begroting (DF 1.02.02)	**693**	**575**					
Overprogrammering (-)	**0**	**– 111**					

Toelichting

1. Het projectbudget bij de HWBP Waterschapsprojecten is met € -16,1 miljoen afgenomen. Voor project Well heeft een uitwisselingsbijdrage plaatsgevonden vanuit het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Dit betreft een bijdrage vanuit HWBP voor rivierverruiming,

omdat door de rivierverruiming bij Well minder kosten voor dijkversterking bij HWBP nodig zijn. Hierover zijn verdere afspraken gemaakt met het Waterschap Limburg.

Tabel 21 Realisatieprogramma zoetwatervoorziening

Projectoverzicht realisatieprogramma (2.02.02)	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Nationaal							
Deltaplan Zoetwater Fase 1	3	4	80	80	2027	2026	
Deltaplan Zoetwater Fase 2	30	37	243	243	2027	2027	
Impulsregeling ruimtelijke adaptie			167	167			
Waterbewust leven	2	2	7	7			
Projecten Zuidwest-Nederland							
Ecologische maatregelen Markermeer			10	10	2023	2023	
Besluit Beheer Haringvlietsluizen	1	1	85	85	2018/2030	2018/2030	
Afrondingen							
Programma	**36**	**44**	**592**	**592**			
Begroting (DF 2.02.02)	**36**	**44**					

Tabel 22 Programma vernieuwing

	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
Projectomschrijving	Huidig	Vorig	huidig	vorig	Huidig	Vorig	
Programma Vernieuwing	35	55	2.800	2.872	Divers	Divers	
Totaal programma	**35**	**55**	**2.872**	**2.872**			
Begroting DF 3.02.03	**35**	**44**					
Overprogrammering (-)	**0**	**– 11**					

Tabel 23 Geïntegreerde contractvormen/PPS

Geïntegreerde contractvormen/PPS	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
Projectomschrijving	Huidig	Vorig	huidig	vorig	Huidig	Vorig	
Afsluitdijk	94	94	2.146	2.146	2026	2026	
Totaal programma	**94**	**94**	**2.146**	**2.146**			
Begroting DF 4.02.01	**94**	**94**					

Tabel 24 Realisatieprogramma Kaderrichtlijn water

	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
Projectomschrijving	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten waterkwaliteit							
Projecten Nationaal							
KRW 1e tranche			30	30			
KRW 2e en 3e tranche	173	205	1.178	1.178	2027	2027	
Afrondingen							
Totaal programma	**173**	**205**	**1.208**	**1.208**			
Begroting DF 7.01.01	**173**	**205**					

Tabel 25 Realisatieprogramma waterkwaliteit

	Kasbudget 2026		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
Projectomschrijving	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten waterkwaliteit							
Projecten Nationaal							
Bijdrageregeling medicijnresten	33	34	60	61			
Grote wateren	47	58	616	613	2032	2032	
Verruiming vaargeul Westerschelde			26	26			
Natuurcompensatie Perkpolder			7	7			
DAW Projecten (subsidies aan o.a. Kadaster, LTO)	7	6	27	26			
Afrondingen							
Totaal programma	**87**	**98**	**736**	**733**			
Begroting DF 7.02.01	**87**	**98**					

Tabel 26 Verkenning en planuitwerking waterkwaliteit

Verkenningen en planuitw.programma (7.02.02)	Budget		Oplevering/openstelling		Toelichting
Projectomschrijving	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
EPK Planuitwerking en verkenningen Waterkwaliteit	24	24			
Projecten Zuid-Nederland					
Grevelingen	172	172			
Totaal programma planuitwerking en verkenning	**196**	**196**			
Begroting DF 7.02.02	**196**	**196**			